Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (piąta izba)

z dnia 25 czerwca 2020 r.*

Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa – Środki ograniczające przyjęte w związku z sytuacją na Ukrainie – Zamrożenie środków finansowych – Wykaz osób, podmiotów i organów, do których ma zastosowanie zamrożenie środków finansowych i zasobów gospodarczych – Pozostawienie nazwiska skarżącego w wykazie – Spoczywający na Radzie obowiązek zweryfikowania, czy decyzja organu państwa trzeciego została podjęta z poszanowaniem prawa do obrony i prawa do skutecznej ochrony sądowej

W sprawie T-295/19

**Oleksandr Viktorovych Klymenko**, zamieszkały w Moskwie (Rosja), którego reprezentuje adwokat M. Phelippeau,

strona skarżąca,

przeciwko

**Radzie Unii Europejskiej**, którą reprezentują A. Vitro oraz P. Mahnič, w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiot oparte na art. 263 TFUE żądanie stwierdzenia nieważności decyzji Rady (WPZiB) 2019/354 z dnia 4 marca 2019 r. zmieniającej decyzję 2014/119/WPZiB w sprawie środków ograniczających skierowanych przeciwko niektórym osobom, podmiotom i organom w związku z sytuacją na Ukrainie (Dz.U. 2019, L 64, s. 7) i rozporządzenia wykonawczego Rady (UE) 2019/352 z dnia 4 marca 2019 r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (UE) nr 208/2014 w sprawie środków ograniczających skierowanych przeciwko niektórym osobom, podmiotom i organom w związku z sytuacją na Ukrainie (Dz.U. 2019, L 64, s. 1) w zakresie, w jakim na mocy tych aktów nazwisko skarżącego pozostawiono w wykazie osób, podmiotów i organów, do których stosują się te środki ograniczające,

SĄD (piąta izba),

w składzie: D. Spielmann, prezes, O. Spineanu-Matei i M.R. Mastroianni (sprawozdawca), sędziowie,

sekretarz: E. Coulon,

wydaje następujący

* Język postępowania: francuski.

## Wyrok

### Okoliczności powstania sporu

1 Niniejsza sprawa wpisuje się w ramy sporów dotyczących środków ograniczających przyjętych przeciwko niektórym osobom, podmiotom i organom w związku z sytuacją na Ukrainie w następstwie represji zastosowanych w odpowiedzi na demonstracje na placu Niepodległości w Kijowie (Ukraina) w lutym 2014 r.

2 Skarżący, Oleksandr Viktorovych Klymenko, zajmował stanowisko ministra ds. dochodów i opłat Ukrainy.

3 W dniu 5 marca 2014 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła decyzję 2014/119/WPZiB w sprawie środków ograniczających skierowanych przeciwko niektórym osobom, podmiotom i organom w związku z sytuacją na Ukrainie (Dz.U. 2014, L 66, s. 26). W tym samym dniu Rada przyjęła rozporządzenie (UE) nr 208/2014 w sprawie środków ograniczających skierowanych przeciwko niektórym osobom, podmiotom i organom w związku z sytuacją na Ukrainie (Dz.U. 2014, L 66, s. 1).

4 W motywach 1 i 2 decyzji 2014/119 stwierdza się, co następuje:

„(1) W dniu 20 lutego 2014 r. Rada zdecydowanie potępiła wszelkie przypadki użycia przemocy na Ukrainie. Zaapelowała o natychmiastowe położenie kresu przemocy na Ukrainie oraz pełne poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności. Rada wezwała rząd Ukrainy do jak największej powściągliwości w działaniach, a przywódców opozycji – do odcięcia się od osób posuwających się do radykalnych działań, w tym do aktów przemocy.

(2) W dniu 3 marca 2014 r. Rada uzgodniła skoncentrowanie środków ograniczających na zamrożeniu i odzyskaniu aktywów osób wskazanych jako odpowiedzialne za defraudację ukraińskich funduszy państwowych oraz osób odpowiedzialnych za naruszenia praw człowieka, w celu konsolidacji i wsparcia praworządności i poszanowania praw człowieka na Ukrainie”.

5 Artykuł 1 ust. 1 i 2 decyzji 2014/119 stanowi, co następuje:

„1. Zamrożone zostają wszystkie środki finansowe i zasoby gospodarcze należące do lub będące w posiadaniu, dyspozycji lub pod kontrolą wymienionych w załączniku osób wskazanych jako odpowiedzialne za defraudację ukraińskich funduszy państwowych oraz osób odpowiedzialnych za naruszenia praw człowieka na Ukrainie, a także osób fizycznych lub prawnych, podmiotów lub organów z nimi powiązanych.

2. Nie udostępnia się – bezpośrednio ani pośrednio – żadnych środków finansowych ani zasobów gospodarczych wymienionym w załączniku osobom fizycznym lub prawnym, podmiotom lub organom, ani na ich rzecz”.

6 Szczegółowe zasady tego zamrożenia środków finansowych określono w art. 1 ust. 3–6 decyzji 2014/119.

7 Zgodnie z decyzją 2014/119 rozporządzenie nr 208/2014 nakłada obowiązek przyjęcia rozpatrywanych środków ograniczających i określa szczegółowe zasady ich stosowania co do istoty w sposób identyczny jak wspomniana decyzja.

8 Nazwiska osób, których dotyczą decyzja 2014/119 i rozporządzenie nr 208/2014, znajdują się w wykazie zawartym w załączniku do wspomnianej decyzji i w załączniku I do wspomnianego rozporządzenia (zwanym dalej „wykazem") wraz, między innymi, z uzasadnieniem ich umieszczenia. Początkowo nazwisko skarżącego nie figurowało w wykazie.

9 Decyzja 2014/119 i rozporządzenie nr 208/2014 zostały zmienione decyzją wykonawczą Rady 2014/216/WPZiB z dnia 14 kwietnia 2014 r. wykonującą decyzję 2014/119 (Dz.U. 2014, L 111, s. 91) i rozporządzeniem wykonawczym Rady (UE) nr 381/2014 z dnia 14 kwietnia 2014 r. wykonującym rozporządzenie nr 208/2014 (Dz.U. 2014, L 111, s. 33) (zwanymi dalej łącznie „aktami z kwietnia 2014 r.").

10 Na mocy aktów z kwietnia 2014 r. nazwisko skarżącego zostało dodane do wykazu wraz z identyfikującymi go danymi – „były minister ds. dochodów i opłat" – oraz następującym uzasadnieniem:

„Osoba, wobec której prowadzone jest na Ukrainie dochodzenie w związku z udziałem w przestępstwach związanych ze sprzeniewierzeniem ukraińskich środków publicznych i ich nielegalnym przesyłaniem poza Ukrainę".

11 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 30 czerwca 2014 r. skarżący wniósł skargę zarejestrowaną pod numerem T-494/14, mającą na celu w szczególności stwierdzenie nieważności aktów z kwietnia 2014 r. w zakresie, w jakim go dotyczyły.

12 W dniu 29 stycznia 2015 r. Rada przyjęła decyzję (WPZiB) 2015/143 zmieniającą decyzję 2014/119 (Dz.U. 2015, L 24, s. 16) oraz rozporządzenie (UE) 2015/138 zmieniające rozporządzenie nr 208/2014 (Dz.U. 2015, L 24, s. 1).

13 Decyzja 2015/143 doprecyzowała – z dniem 31 stycznia 2015 r. – kryteria umieszczenia w wykazie nazwisk osób, których środki finansowe podlegają zamrożeniu. W szczególności art. 1 ust. 1 decyzji 2014/119 otrzymał następujące brzmienie:

„1. Zamrożone zostają wszystkie środki finansowe i zasoby gospodarcze należące do lub będące w posiadaniu, dyspozycji lub pod kontrolą wymienionych w załączniku osób wskazanych jako odpowiedzialne za defraudację ukraińskich funduszy państwowych oraz osób odpowiedzialnych za naruszenia praw człowieka na Ukrainie, a także osób fizycznych lub prawnych, podmiotów lub organów z nimi powiązanych, zgodnie z wykazem zamieszczonym w załączniku.

Do celów niniejszej decyzji do osób wskazanych jako odpowiedzialne za defraudację ukraińskich funduszy państwowych zalicza się osoby, wobec których organy ukraińskie wszczęły dochodzenie:

a) za defraudację ukraińskich funduszy lub aktywów państwowych lub za współudział w tych działaniach; lub

b) za wykorzystywanie stanowiska przez osobę piastującą funkcję publiczną, aby uzyskać nieuzasadnione korzyści dla siebie lub osoby trzeciej, a przez to spowodować stratę w ukraińskich funduszach lub aktywach państwowych, lub za współudział w tych działaniach".

14 Rozporządzenie 208/2014 zostało zmienione rozporządzeniem 2015/138 zgodnie z decyzją 2015/143.

15 W dniu 5 marca 2015 r. Rada przyjęła decyzję (WPZiB) 2015/364 zmieniającą decyzję 2014/119 (Dz.U. 2015, L 62, s. 25) oraz rozporządzenie wykonawcze (UE) 2015/357 dotyczące wykonania rozporządzenia nr 208/2014 (Dz.U. 2015, L 62, s. 1) (zwane dalej łącznie „aktami z marca 2015 r."). Decyzja 2015/364, po pierwsze, zastąpiła art. 5 decyzji 2014/119, przedłużając stosowanie środków

ograniczających w odniesieniu do skarżącego do dnia 6 marca 2016 r., a po drugie, zmieniła załącznik do tej ostatniej decyzji. Rozporządzeniem wykonawczym 2015/357 zmieniono w konsekwencji załącznik I do rozporządzenia nr 208/2014.

16 Na mocy aktów z marca 2015 r. nazwisko skarżącego zostało pozostawione w wykazie wraz z identyfikującymi go danymi – „były minister ds. dochodów i opłat" – oraz nowym uzasadnieniem:

„Osoba, wobec której władze Ukrainy wszczęły postępowanie karne w sprawie sprzeniewierzenia środków publicznych lub mienia publicznego oraz w sprawie nadużycia stanowiska przez osobę piastującą funkcję publiczną w celu zapewnienia sobie lub osobie trzeciej nieuzasadnionych korzyści ze szkodą dla środków budżetowych lub mienia publicznego Ukrainy".

17 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 15 maja 2015 r. skarżący wniósł skargę zarejestrowaną pod numerem sprawy T-245/15, mającą na celu w szczególności stwierdzenie nieważności aktów z marca 2015 r. w zakresie, w jakim go dotyczyły.

18 W dniu 4 marca 2016 r. Rada przyjęła decyzję (WPZiB) 2016/318 zmieniającą decyzję 2014/119 (Dz.U. 2016, L 60, s. 76) oraz rozporządzenie wykonawcze (UE) 2016/311 dotyczące wykonania rozporządzenia nr 208/2014 (Dz.U. 2016, L 60, s. 1) (zwane dalej łącznie „aktami z marca 2016 r.").

19 Aktami z marca 2016 r. stosowanie środków ograniczających zostało przedłużone, m.in. w odniesieniu do skarżącego, do dnia 6 marca 2017 r., bez zmiany uzasadnienia wskazania skarżącego w porównaniu z aktami z marca 2015 r.

20 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 28 kwietnia 2016 r. skarżący dostosował skargę w sprawie T-245/15, zgodnie z art. 86 regulaminu postępowania przed Sądem, domagając się również stwierdzenia nieważności aktów z marca 2016 r. w zakresie, w jakim akty te go dotyczyły.

21 Postanowieniem z dnia 10 czerwca 2016 r., Klymenko/Rada (T-494/14, EU:T:2016:360), wydanym na podstawie art. 132 regulaminu postępowania, Sąd uwzględnił skargę, o której mowa w pkt 11 powyżej, uznając ją za oczywiście zasadną i stwierdzając w związku z tym nieważność aktów z kwietnia 2014 r. w zakresie, w jakim akty te dotyczyły skarżącego.

22 W dniu 3 marca 2017 r. Rada przyjęła decyzję (WPZiB) 2017/381 zmieniającą decyzję 2014/119 (Dz.U. 2017, L 58, s. 34) oraz rozporządzenie wykonawcze (UE) 2017/374 dotyczące wykonania rozporządzenia nr 208/2014 (Dz.U. 2017, L 58, s. 1) (zwane dalej łącznie „aktami z marca 2017 r.").

23 Aktami z marca 2017 r. stosowanie środków ograniczających zostało przedłużone do dnia 6 marca 2018 r., bez zmiany uzasadnienia wskazania skarżącego w porównaniu z aktami z marca 2015 r.

24 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 27 marca 2017 r. skarżący ponownie dostosował skargę w sprawie T-245/15, domagając się również stwierdzenia nieważności aktów z marca 2017 r. w zakresie, w jakim akty te go dotyczyły.

25 Wyrokiem z dnia 8 listopada 2017 r., Klymenko/Rada (T-245/15, niepublikowanym, EU:T:2017:792), Sąd oddalił wszystkie żądania skarżącego określone w pkt 17, 20 i 24 powyżej.

26 W dniu 5 stycznia 2018 r. skarżący wniósł do Trybunału odwołanie od wyroku z dnia 8 listopada 2017 r., Klymenko/Rada (T-245/15, niepublikowanego, EU:T:2017:792), zarejestrowane pod numerem sprawy C-11/18 P.

27 W dniu 5 marca 2018 r. Rada przyjęła decyzję (WPZiB) 2018/333 zmieniającą decyzję 2014/119 (Dz.U. 2018, L 63, s. 48) oraz rozporządzenie wykonawcze (UE) 2018/326 dotyczące wykonania rozporządzenia nr 208/2014 (Dz.U. 2018, L 63, s. 5) (zwane dalej łącznie „aktami z marca 2018 r.").

28 Aktami z marca 2018 r. stosowanie środków ograniczających zostało przedłużone do dnia 6 marca 2019 r., bez zmiany uzasadnienia wskazania skarżącego w porównaniu z aktami z marca 2015 r.

29 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 30 kwietnia 2018 r. skarżący wniósł skargę zarejestrowaną pod numerem sprawy T-274/18, zmierzającą do stwierdzenia nieważności aktów z marca 2018 r. w zakresie, w jakim go dotyczyły.

30 W okresie od grudnia 2018 r. do lutego 2019 r. Rada i skarżący wymienili szereg pism w przedmiocie ewentualnego przedłużenia obowiązywania rozpatrywanych środków ograniczających względem skarżącego. W szczególności Rada przekazała skarżącemu kilka pism biura prokuratora generalnego Ukrainy (zwanego dalej „BPG") dotyczących postępowań karnych, które się wobec niego toczyły i na których Rada opierała zamiar rzeczonego przedłużenia.

31 W dniu 4 marca 2019 r. Rada przyjęła decyzję (WPZiB) 2019/354, zmieniającą decyzję 2014/119 (Dz.U. 2019, L 64, s. 7), a także rozporządzenie wykonawcze (UE) 2019/352 dotyczące wykonania rozporządzenia nr 208/2014 (Dz.U. 2019, L 64, s. 1) (zwane dalej łącznie „zaskarżonymi aktami").

32 Zaskarżonymi aktami przedłużono stosowanie przedmiotowych środków ograniczających w odniesieniu do skarżącego do dnia 6 marca 2020 r. z tym samym uzasadnieniem, które przypomniano w pkt 16 powyżej, uzupełnionym następującym uściśleniem:

„Z informacji w aktach Rady, na których oparła się Rada, wynika, że prawo do obrony i prawo do skutecznej ochrony sądowej Ołeksandra Wiktorowycza Kłymenki były w postępowaniu karnym przestrzegane. Świadczy o tym w szczególności orzeczenie sędziego śledczego z dnia 5 października 2018 r. o wydaniu pozwolenia na specjalne postępowanie in absentia".

33 Pismem z dnia 5 marca 2019 r. Rada poinformowała skarżącego o pozostawieniu wobec niego w mocy środków ograniczających. Odpowiedziała na uwagi skarżącego zgłoszone w pismach z dni 19 grudnia 2018 r., 21 stycznia i 4 lutego 2019 r. i przekazała mu zaskarżone akty. Ponadto wskazała termin na przedstawienie jej uwag przed podjęciem decyzji w sprawie ewentualnego pozostawienia nazwiska skarżącego w wykazie.

## Okoliczności faktyczne zaistniałe po wniesieniu niniejszej skargi

34 Wyrokiem z dnia 11 lipca 2019 r. Klymenko/Rada T-274/18, EU:T:2019:509) Sąd stwierdził nieważność aktów z marca 2018 r. w zakresie, w jakim dotyczyły one skarżącego.

35 Wyrokiem z dnia 26 września 2019 r., Klymenko/Rada (C-11/18 P, niepublikowanym, EU:C:2019:786), Trybunał, po pierwsze, uchylił wyrok z dnia 8 listopada 2017 r., Klymenko/Rada (T-245/15, niepublikowany, EU:T:2017:792) (zob. pkt 25 powyżej) oraz, po drugie, stwierdził nieważność aktów 2015 r., z marca 2016 r. i z marca 2017 r. w zakresie, w jakim dotyczyły one skarżącego.

## Przebieg postępowania i żądania stron

36 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 3 maja 2019 r. skarżący wniósł niniejszą skargę.

37 W dniu 29 lipca 2019 r. Rada złożyła odpowiedź na skargę.

38 Pisemny etap postępowania został zamknięty w dniu 20 września 2019 r., ponieważ skarżący nie złożył repliki w wyznaczonym terminie.

39 Ze względu na zmianę składu izb Sądu, na podstawie art. 27 § 5 regulaminu postępowania sprawa została przydzielona piątej izbie, do której został przydzielony nowy sędzia sprawozdawca.

40 W dniu 20 listopada 2019 r. Sąd, w ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 89 regulaminu postępowania, wezwał strony do przedstawienia na piśmie uwag w przedmiocie konsekwencji wynikających dla niniejszej sprawy, odpowiednio, z wyroku z dnia 11 lipca 2019 r. Klymenko/Rada (T-274/18, EU:T:2019:509) oraz z wyroku z dnia 26 września 2019 r., Klymenko/Rada (C-11/18 P, niepublikowanego, EU:C:2019:786). Strony zastosowały się do tego wezwania w wyznaczonym terminie.

41 Na mocy art. 106 § 3 regulaminu postępowania w braku złożenia przez strony, w terminie trzech tygodni od doręczenia stronom powiadomienia o zamknięciu pisemnego etapu postępowania, wniosku o przeprowadzenie rozprawy Sąd może zdecydować o wydaniu rozstrzygnięcia w przedmiocie skargi z pominięciem ustnego etapu postępowania. W niniejszej sprawie Sąd uznaje, że akta sprawy wystarczająco wyjaśniają okoliczności zawisłej przed nim sprawy, i wobec braku wspomnianego wniosku postanawia orzec bez przeprowadzenia ustnego etapu postępowania.

42 Skarżący wnosi zasadniczo do Sądu o:

– stwierdzenie nieważności zaskarżonych aktów w zakresie, w jakim go one dotyczą;

– obciążenie Rady kosztami postępowania.

43 Rada wnosi do Sądu o:

– oddalenie skargi;

– obciążenie skarżącego kosztami postępowania;

– tytułem ewentualnym, na wypadek stwierdzenia nieważności zaskarżonych aktów w zakresie dotyczącym skarżącego – utrzymanie w mocy skutków decyzji 2019/354 do czasu, gdy stwierdzenie częściowej nieważności rozporządzenia wykonawczego 2019/352 stanie się skuteczne.

## Co do prawa

44 Na poparcie skargi skarżący podnosi pięć zarzutów, dotyczących: po pierwsze, naruszenia obowiązku uzasadnienia, po drugie, naruszenia prawa do obrony i prawa do skutecznej ochrony sądowej, po trzecie, braku podstawy prawnej, po czwarte, błędu w ocenie i po piąte, naruszenia prawa własności.

45 Przede wszystkim należy zbadać łącznie zarzuty drugi i czwarty, w zakresie w jakim, między innymi, wytknięto w nich Radzie, że nie zweryfikowała poszanowania przez organy ukraińskie praw skarżącego do obrony i do skutecznej ochrony sądowej, z czego ma wynikać popełnienie przez Radę błędu w ocenie przy przyjmowaniu zaskarżonych aktów.

46 W ramach tych zarzutów skarżący, wspomagając się wyrokiem z dnia 19 grudnia 2018 r. Azarov/Rada (C-530/17 P, EU:C:2018:1031), podnosi w szczególności, że Rada zaniechała sprawdzenia, czy decyzja pochodząca od BPG, na której opierała się, pozostawiając wobec niego w mocy środki ograniczające, została wydana z poszanowaniem jego prawa do obrony i do skutecznej ochrony sądowej.

47 W tym względzie skarżący zarzuca Radzie, że dokonała niewystarczających sprawdzeń i w sposób dowolny odrzuciła przedstawione jej przez niego uwagi w przedmiocie poszczególnych dokumentów przekazanych przez BPG.

48 Dokładniej skarżący podnosi, że orzeczenie sędziego śledczego sądu rejonowego dla rejonu peczerskiego w Kijowie z dnia 5 października 2018 r. (zwane dalej „orzeczeniem z dnia 5 października 2018 r.”), zezwalające na wszczęcie przeciwko niemu specjalnego postępowania in absentia, wbrew twierdzeniom Rady nie zostało wydane z poszanowaniem prawa do obrony i prawa do skutecznej ochrony sądowej ustanowionych w szczególności w art. 6 i 13 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC”), jak również w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”). Po pierwsze bowiem orzeczenie to było niezaskarżalne, po drugie zaś – zostało jego zdaniem wydane z naruszeniem norm ukraińskiego kodeksu karnego (zwanego dalej „kodeksem postępowania karnego”). Skarżący podkreśla, że mimo iż poinformował o tym Radę, nie dokonała ona żadnych dokładniejszych sprawdzeń w tej kwestii.

49 Ponadto skarżący uważa, że okres ścigania go na Ukrainie nie jest rozsądny w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC i że nawet w następstwie orzeczenia sędziego śledczego z dnia 5 października 2018 r. jest oczywiste, że jedynym celem organów ukraińskich jest uzasadnienie pozostawienia wobec niego w mocy środków ograniczających.

50 Od chwili wszczęcia postępowania przygotowawczego organy je prowadzące, wobec braku dowodów, jedynie je opóźniały i nie podjęły żadnej decyzji o przekazaniu sprawy do sądu lub o umorzeniu postępowania, naruszając w ten sposób kodeks postępowania karnego.

51 Rada podnosi między innymi, że z jej pisma z dnia 5 marca 2019 r. wynika, że wzięła pod rozwagę uwagi skarżącego, sprawdziła ich zasadność oraz – w świetle informacji uzyskanych przez BPG – uznała, że istnieją wystarczające powody do pozostawienia nazwiska skarżącego w wykazie. Rada uważa, że w ramach wymiany korespondencji ze skarżącym zweryfikowała podnoszone przez niego argumenty, zadając precyzyjne pytania BPG i uzyskując od niego wyjaśnienia. Ponadto skarżący wykonał jej zdaniem swoje prawo do bycia reprezentowanym przez adwokata na Ukrainie w dotyczących go postępowaniach i skutecznie korzystał ze swoich praw, składając skuteczne niekiedy zażalenia.

52 Zresztą z pism wysyłanych przez skarżącego do Rady nie wynika, by korzystał on ze środków w postaci sprzeciwu czy zaskarżenia przysługujących mu na podstawie ukraińskiego kodeksu karnego w niektórych sytuacjach procesowych, takich jak zawieszenie śledztwa lub niezakończenie go w przewidzianym terminie.

53 Rada przypomina ponadto, że wobec skarżącego zapadły różne orzeczenia sądowe. Chodzi tu wydanie przez sędziego śledczego zezwolenia na aresztowanie w celu zapewnienia jego stawiennictwa w sądzie rejonowym dla rejonu peczerskiego w Kijowie, o zezwolenie z dnia 1 marca 2017 r. na czynności śledcze dotyczące postępowania o nr 42017000000000113 (zwane dalej „postępowaniem nr 113”) oraz o orzeczenie o wydaniu pozwolenia na specjalne postępowanie in absentia w ramach postępowania o nr 42014000000000521 (zwanego dalej „postępowaniem nr 521”). Ponadto z innych elementów, jak na przykład faktu zawiadomienia adwokatów skarżącego w dniu 21 kwietnia 2017 r. o zakończeniu sądowych czynności śledczych, co dawało im dostęp do akt, wynika, że prawa skarżącego do obrony i do skutecznej ochrony sądowej były w ramach dotyczących go postępowań przestrzegane.

54 Tak więc zdaniem Rady adwokaci skarżącego byli poinformowani o toczących się postępowaniach, lecz wykorzystali fakt, że skarżącego nie było na Ukrainie, by podnosić nieprawidłowości postępowania i uniknąć jego stawiennictwa przed Sądem.

55 Ostatecznie Rada uważa, że zweryfikowała ona, że pewna liczba decyzji podjętych w trakcie postępowań karnych została wydana z poszanowaniem praw skarżącego do obrony i do skutecznej ochrony sądowej.

56 Jeżeli chodzi o argumenty skarżącego dotyczące przewlekłości dochodzeń oraz nieskierowania przeciwko niemu oskarżenia, Rada zauważa, że zwróciła się ona o wyjaśnienia w tej kwestii do organów ukraińskich i wyjaśnienia te otrzymała, oraz że czynności śledcze związane z postępowaniem nr 113 i z postępowaniem nr 521 zostały zakończone odpowiednio w październiku 2017 r. i w październiku 2018 r., co świadczy postępie procedury.

57 Ponadto Rada podnosi, że wbrew twierdzeniom skarżącego oparła się ona na wystarczająco solidnej podstawie faktycznej, ponieważ przedstawiła elementy dowodzące, po pierwsze, istnienia postępowań karnych wobec skarżącego o sprzeniewierzenie ukraińskich funduszy państwowych oraz, po drugie, poszanowania prawa do obrony i prawa do rzetelnego procesu.

58 W odpowiedzi na pytanie wskazane w pkt 40 powyżej Rada podnosi wreszcie, że z całej korespondencji ze skarżącym wynika, że zweryfikowała ona wraz z BPG argumenty podnoszone w pismach skarżącego poprzez zadanie pytań i uzyskanie dalszych wyjaśnień.

59 Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że podczas dokonywania kontroli środków ograniczających sądy Unii powinny zapewnić co do zasady pełną kontrolę zgodności z prawem ogółu aktów Unii w świetle praw podstawowych, stanowiących integralną część porządku prawnego Unii, do których to praw zaliczają się w szczególności prawo do skutecznej ochrony sądowej i prawo do obrony, zapisane w art. 47 i 48 karty (zob. wyrok z dnia 11 lipca 2019 r. Klymenko/Rada, T-274/18, EU:T:2019:509, pkt 40 i przytoczone tam orzecznictwo; zob. również, podobnie, wyrok z dnia 26 września 2019 r. Klymenko/Rada, C-11/18 P, niepublikowany, EU:C:2019:786, pkt 21, 22 i przytoczone tam orzecznictwo).

60 Skuteczność kontroli sądowej gwarantowanej w art. 47 karty wymaga, by w ramach kontroli zgodności z prawem powodów uzasadniających decyzję o umieszczeniu lub pozostawieniu nazwiska osoby w wykazie osób objętych środkami ograniczającymi sąd Unii upewnił się, że decyzja ta, która ma dla tej osoby skutek indywidualny, opiera się na wystarczająco solidnej podstawie faktycznej. Oznacza to sprawdzenie okoliczności faktycznych wskazanych w uzasadnieniu, na którym opiera się ta decyzja, tak aby kontrola sądowa nie ograniczała się do abstrakcyjnej oceny prawdopodobieństwa powodów, jakie w niej wskazano, lecz obejmowała ustalenie, czy powody te – lub przynajmniej jeden z nich, który mógłby samoistnie uzasadniać konieczność wydania tej decyzji – są wykazane (zob. wyrok z dnia 11 lipca 2019 r. Klymenko/Rada, T-274/18, EU:T:2019:509, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).

61 Przyjęcie i utrzymanie środków ograniczających takich jak te przewidziane w decyzji 2014/119 i rozporządzeniu nr 208/2014, ze zmianami, zastosowanych w stosunku do osoby, która została zidentyfikowana jako odpowiedzialna za sprzeniewierzenie środków należących do państwa trzeciego, opierają się zasadniczo na decyzji organu tego państwa, właściwego w tym względzie, o wszczęciu i prowadzeniu przeciwko tej osobie postępowania karnego w związku z przestępstwem sprzeniewierzenia środków publicznych (zob. wyrok z dnia 11 lipca 2019 r. Klymenko/Rada, T-274/18, EU:T:2019:509, pkt 42 i przytoczone tam orzecznictwo).

62 Ponadto, o ile przypomniane w pkt 13 powyżej kryterium umieszczenia w wykazie pozwala Radzie oprzeć przyjęcie środków ograniczających na decyzji państwa trzeciego, o tyle z ciążącego na tej instytucji obowiązku przestrzegania prawa do obrony i prawa do skutecznej ochrony sądowej wynika obowiązek upewnienia się przez nią o poszanowaniu wspomnianych praw przez organy państwa trzeciego, które wydały wspomnianą decyzję (zob. wyrok z dnia 11 lipca 2019 r. Klymenko/Rada, T-274/18, EU:T:2019:509, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo).

63 Wymóg zweryfikowania przez Radę okoliczności, czy decyzje państw trzecich, na których zamierza się oprzeć, zostały podjęte z poszanowaniem wspomnianych praw, ma na celu zapewnienie, by przyjęcie lub przedłużenie środków ograniczających odbywało się wyłącznie na wystarczająco solidnej podstawie faktycznej, a także zapewnienie w ten sposób ochrony zainteresowanych osób lub podmiotów. I tak Rada może uznać, że przyjęcie decyzji o zastosowaniu lub pozostawieniu w mocy takich środków

opiera się na wystarczająco solidnej podstawie faktycznej, dopiero gdy sama zweryfikuje, czy przy przyjmowaniu decyzji przez dane państwo trzecie, na której zamierza oprzeć przyjęcie środków ograniczających, były przestrzegane prawo do obrony i prawo do skutecznej ochrony sądowej (zob. wyrok z dnia 11 lipca 2019 r. Klymenko/Rada, T-274/18, EU:T:2019:509, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo).

64 Ponadto o ile prawdą jest, że okoliczność, iż państwo trzecie należy do państw, które przystąpiły do EKPC, oznacza kontrolę przez Europejski Trybunał Praw Człowieka praw podstawowych gwarantowanych w EKPC, które zgodnie z art. 6 ust. 3 TUE stanowią część prawa Unii jako zasady ogólne, o tyle nie może ona wyeliminować przypomnianego w pkt 63 powyżej wymogu zweryfikowania (zob. wyrok z dnia 11 lipca 2019 r. Klymenko/Rada, T-274/18, EU:T:2019:509, pkt 45 i przytoczone tam orzecznictwo).

65 Zgodnie z orzecznictwem w uzasadnieniu dotyczącym przyjęcia lub utrzymania środków ograniczających wobec osoby lub podmiotu Rada jest zobowiązana wykazać, choćby w zwięzły sposób, powody, dla których uważa, że decyzja państwa trzeciego, na której zamierza się oprzeć, została wydana z poszanowaniem prawa do obrony i prawa do skutecznej ochrony sądowej. Poza tym, w celu spełnienia ciążącego na niej obowiązku uzasadnienia, w decyzji nakładającej środki ograniczające Rada powinna wykazać, że zweryfikowała, czy decyzja państwa trzeciego, na której opiera te środki, została podjęta z poszanowaniem wspomnianych praw. (zob. wyrok z dnia 11 lipca 2019 r. Klymenko/Rada, T-274/18, EU:T:2019:509, pkt 46 i przytoczone tam orzecznictwo).

66 Podsumowując, w przypadku gdy Rada opiera przyjęcie lub utrzymanie środków ograniczających, takich jak w niniejszym przypadku, na decyzji państwa trzeciego w sprawie wszczęcia i prowadzenia postępowania karnego dotyczącego sprzeniewierzenia środków finansowych lub aktywów publicznych przez daną osobę, Rada powinna, po pierwsze, upewnić się, że w momencie wydania wspomnianej decyzji organy tego państwa trzeciego przestrzegały prawa do obrony i prawa do skutecznej ochrony sądowej osoby, wobec której toczy się dane postępowanie karne, a po drugie, wskazać w decyzji nakładającej środki ograniczające powody, dla których uważa, że wspomniana decyzja państwa trzeciego została wydana z poszanowaniem tych praw (zob. wyrok z dnia 11 lipca 2019 r. Klymenko/Rada, T-274/18, EU:T:2019:509, pkt 47).

67 To właśnie w świetle tych zasad orzeczniczych należy ustalić, czy Rada przestrzegała tych obowiązków.

68 Tytułem wstępu należy zauważyć, że o ile prawdą jest, że w zaskarżonych aktach Rada wskazała (zob. pkt 32 powyżej) powody, dla których uznała, że decyzja organów ukraińskich o wszczęciu i prowadzeniu wobec skarżącego postępowania karnego tyczącego sprzeniewierzenia środków finansowych lub aktywów publicznych została przyjęta z poszanowaniem prawa do obrony i prawa do skutecznej ochrony sądowej, o tyle należy jednak sprawdzić, czy Rada słusznie uznała, że w ramach postępowań, na których opierały się zaskarżone akty, organy te przestrzegały rzeczonych praw skarżącego.

69 Badanie zasadności uzasadnienia jako elementu materialnej zgodności z prawem zaskarżonych aktów i w niniejszej sprawie polegające na sprawdzeniu, czy elementy przywołane przez Radę zostały wykazane i mogą udowodnić weryfikację poszanowania tych praw przez organy ukraińskie, należy bowiem odróżnić od kwestii uzasadnienia jako istotnego wymogu formalnego (zob. podobnie wyrok z dnia 15 listopada 2012 r., Rada/Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, pkt 60, 61) i stanowiącego jedynie pochodną obowiązku Rady polegającego na uprzednim upewnieniu się co do przestrzegania tych praw.

70 Skarżący został objęty nowymi środkami ograniczającymi przyjętymi na mocy zaskarżonych aktów na podstawie kryterium umieszczenia w wykazie zawartego w art. 1 ust. 1 decyzji 2014/119, uściślonym w decyzji 2015/143, oraz w art. 3 rozporządzenia nr 208/2014, uściślonym w rozporządzeniu 2015/138

(zob. pkt 13 i 14 powyżej). Kryterium to przewiduje zamrożenie środków finansowych osób, które zostały wskazane jako odpowiedzialne za sprzeniewierzenie środków publicznych należących do państwa ukraińskiego, w tym osób, wobec których organy ukraińskie prowadziły dochodzenie.

71 Należy stwierdzić, że w celu podjęcia decyzji o pozostawieniu nazwiska skarżącego w wykazie Rada oparła się na okoliczności, że było wobec niego prowadzone postępowanie karne przez organy ukraińskie o przestępstwa sprzeniewierzenia środków publicznych lub mienia publicznego, w związku z nadużyciem stanowiska, a istnienie tego postępowania zostało wykazane przez pisma BPG, których kopię skarżący otrzymał (zob. pkt 30 powyżej).

72 Utrzymanie środków ograniczających przyjętych wobec skarżącego opierało się zatem, podobnie jak miało to miejsce w sprawach, w których zapadł wyrok z dnia 26 września 2019 r., Klymenko/Rada (C-11/18 P, niepublikowany, EU:C:2019:786) i wyrok z dnia 11 lipca 2019 r., Klymenko/Rada, (T-274/18, EU:T:2019:509) na decyzji organów ukraińskich o wszczęciu i prowadzeniu postępowań karnych w związku z przestępstwem sprzeniewierzenia środków należących do państwa ukraińskiego.

73 Należy również zauważyć, że Rada, gdy zaskarżonymi aktami zmieniała załącznik do decyzji 2014/119 i załącznik I do rozporządzenia nr 208/2014, dodała nową sekcję, w całości poświęconą prawu do obrony i prawu do skutecznej ochrony sądowej, która to sekcja dzieli się na dwie części.

74 Pierwsza z nich zawiera zwykłe, ogólne przypomnienie prawa do obrony i prawa do skutecznej ochrony sądowej na podstawie ukraińskiego kodeksu postępowania karnego. W szczególności przypomniano różne prawa procesowe przysługujące każdej osobie podejrzanej lub oskarżonej w postępowaniu karnym na podstawie art. 42 kodeksu postępowania karnego. Następnie przypomniano, po pierwsze, że na podstawie art. 306 tego kodeksu wszelkie skargi dotyczące orzeczeń, działań lub zaniechań śledczego lub prokuratora muszą być rozpatrywane przez sędziego śledczego miejscowego sądu w obecności skarżącego lub jego obrońcy lub przedstawiciela prawnego. Po drugie, zaznaczono między innymi, że art. 309 tego kodeksu wskazuje orzeczenia sędziów śledczych, od których przysługuje apelacja. Wreszcie uściślono, że pewne śledcze czynności procesowe, na przykład zajęcie mienia i środki polegające na pozbawieniu wolności, są możliwe jedynie na podstawie orzeczenia sędziego śledczego lub sądu.

75 Druga część tej sekcji dotyczy stosowania prawa do obrony i prawa do skutecznej ochrony sądowej w odniesieniu do każdej z osób wymienionych w wykazie. Jeżeli chodzi dokładniej o skarżącego, wskazano, że z informacji w aktach Rady wynika, że jego prawo do obrony i prawo do skutecznej ochrony sądowej były przestrzegane w postępowaniu karnym, na którym oparła się Rada, o czym świadczyło w szczególności orzeczenie sędziego śledczego z dnia 5 października 2018 r. (zob. pkt 32 powyżej).

76 Należy również zauważyć, że w piśmie z dnia 5 marca 2019 r. (zob. pkt 33 powyżej) Rada, po pierwsze, ograniczyła się do wskazania, że pisma pochodzące od BPG wykazywały, że wobec skarżącego nadal toczyły się postępowanie nr 113 i postępowanie nr 521 o sprzeniewierzenie środków publicznych lub mienia publicznego oraz, po drugie, w odniesieniu do poszanowania praw skarżącego do obrony i do skutecznej ochrony sądowej, wyraźnie powołała się jedynie na postępowanie nr 521, uściślając, że z orzeczenia sędziego śledczego z dnia 5 października 2018 r. wynikało, że w sprawie tej prawa te były przestrzegane. Przestrzeganie tych praw wynika jej zdaniem z okoliczności, że wspomniane orzeczenie zostało wydane po przeprowadzeniu posiedzenia jawnego z udziałem obrony. Ponadto w ten sposób uznano, że skarżący był osobą podejrzaną w rzeczonym postępowaniu karnym, że jego nazwisko było umieszczone w „wykazie osób poszukiwanych", że oskarżenie potwierdziło racjonalne podejrzenia oraz że były powody, by sądzić, że ukrywał się on przed organami prowadzącymi postępowanie przygotowawcze.

77 Wynika stąd, że mimo że w piśmie z dnia 5 marca 2019 r. (zob. pkt 33 powyżej) Rada wspomniała również o postępowaniu nr 113, postępowanie nr 521 jest jedynym, w odniesieniu do którego potwierdza ona, że rzeczywiście zweryfikowała przestrzeganie praw skarżącego do obrony i do skutecznej ochrony sądowej.

78 W tej kwestii należy tytułem wstępu zauważyć, że Rada nie wykazuje, w jakim zakresie orzeczenie sędziego śledczego z dnia 5 października 2018 r., będące aktem o charakterze wyłącznie procesowym, miałoby świadczyć o przestrzeganiu praw skarżącego do obrony i do skutecznej ochrony sądowej trakcie postępowania nr 521. Jak bowiem przypomniano w pkt 61 i 62 powyżej, w niniejszej sprawie Rada miała obowiązek zweryfikowania – przed podjęciem decyzji o utrzymaniu w mocy środków ograniczających – czy decyzja ukraińskiego organu wymiaru sprawiedliwości o wszczęciu i prowadzeniu postępowania karnego dotyczącego przestępstw związanych ze sprzeniewierzeniem środków publicznych lub mienia publicznego oraz nadużyciem stanowiska przez osobę piastującą funkcję publiczną została wydana z poszanowaniem wspomnianych praw skarżącego.

79 W tym kontekście orzeczenia sędziego śledczego z dnia 5 października 2018 r., które ma charakter całkowicie incydentalny w odniesieniu do postępowania nr 521, przynajmniej w aspekcie formalnym nie mona uznać za orzeczenie o wszczęciu i prowadzeniu dochodzenia uzasadniającego utrzymanie w mocy środków ograniczających. Mimo to można przyjąć, że – z materialnoprawnego punktu widzenia – orzeczenie to, skoro zostało wydane przez sąd, rzeczywiście zostało uwzględnione przez Radę jako podstawa faktyczna uzasadniająca utrzymanie w mocy przedmiotowych środków. Należy zatem ustalić, czy Rada zasadnie mogła uznać, że świadczyło ono o przestrzeganiu praw skarżącego do obrony i do skutecznej ochrony sądowej.

80 Tymczasem, wbrew twierdzeniom Rady, z orzeczenia sędziego śledczego z dnia 5 października 2018 r. nie wynika, że w sprawie tej prawa te zostały zagwarantowane. W tej kwestii, o ile prawdą jest, jak podkreśla Rada w piśmie z dnia 5 marca 2019 r. (zob. pkt 33 powyżej), że wspomniane orzeczenie zostało wydane po przeprowadzeniu posiedzenia jawnego z udziałem przedstawiciela obrony oraz że sędzia śledczy stwierdził, że skarżący był osobą podejrzaną, że został umieszczony w „wykazie osób poszukiwanych", że prokurator udowodnił istnienie racjonalnego podejrzenia oraz że były powody, by sądzić, że ukrywał się on przed organami prowadzącymi postępowanie przygotowawcze, o tyle prawdą jest również, że z dokumentów sprawy zbadanych przez Radę nie wynika, że Rada zbadała informacje, które skarżący przedstawił jej w pismach z dnia 19 grudnia 2018 r. i z dnia 4 lutego 2019 r.

81 Skarżący podnosił bowiem, potwierdzając to dokumentami, że – po pierwsze – wbrew informacjom udzielonym sędziemu śledczemu przez BPG jego nazwisko nie było umieszczone w wykazie osób objętych poszukiwaniami międzynarodowymi sporządzonym przez Międzynarodową Organizację Policji Kryminalnej (Interpol) (zwanym dalej „wykazem osób poszukiwanych przez Interpol"), po drugie, podczas posiedzenia przed tym sędzią był on reprezentowany nie przez adwokatów, których wyznaczył, lecz przez adwokata z urzędu, który nie był w stanie zapewnić właściwej obrony oraz, po trzecie, że z jednej strony w sprawie nie były spełnione przesłanki do wydania zezwolenia na postępowanie in absentia, a ponadto – że orzeczenie sędziego śledczego z dnia 5 października 2018 r. naruszało prawo do skutecznej ochrony sądowej, ponieważ było niezaskarżalne.

82 W tej kwestii należy po pierwsze zauważyć, że z akt sprawy, które Rada miała zweryfikować, nie wynika, w jakim zakresie orzeczenie takie jak tu omawiane, które nie podlegało zaskarżeniu, pozostawało w zgodzie z art. 42 kodeksu postępowania karnego, wyraźnie wymienionym w sekcji zaskarżonych aktów dotyczącej prawa do obrony i prawa do skutecznej ochrony sądowej (zob. pkt 74 powyżej), zgodnie z którym osoba podejrzana ma prawo do „zaskarżania orzeczeń, decyzji, czynności i zaniechań śledczego, prokuratora i sędziego śledczego".

83 Po drugie z akt sprawy, które Rada miała zweryfikować, mimo informacji dostarczonych jej przez skarżącego, nie wynikają powody, dla których skarżący nie był reprezentowany przez adwokatów, których wyznaczył, lecz przez adwokata z urzędu.

84 Dokładniej prawdą jest, jak przypomina Rada, że w styczniu 2019 r., w odpowiedzi na skierowany do organów ukraińskich wniosek o wyjaśnienie, czy skarżący był na posiedzeniu przed sędzią śledczym reprezentowany przez adwokata, otrzymała ona od BPG pismo datowane na 22 stycznia 2019 r., w którym wskazano, że obronę skarżącego zapewniał adwokat z ośrodka bezpłatnej pomocy prawnej, wyznaczony z urzędu przez sędziego śledczego. Należy jednak wskazać, po pierwsze, że w piśmie z dnia 4 lutego 2019 r., wysłanym odpowiedzi na pismo Rady z dnia 25 stycznia 2019 r. w terminie przez nią wyznaczonym, skarżył się na fakt, że nie był reprezentowany przez adwokatów, których wyznaczył, a nie na brak zastępstwa prawnego, a po drugie, że Rada zadowoliła się odpowiedzią BPG, która zresztą w znacznej części jedynie obszernie powtarza orzeczenie sędziego śledczego, nie wziąwszy w rzeczywistości pod uwagę podniesionych przez skarżącego okoliczności dotyczących wyznaczenia przez sędziego śledczego adwokata z urzędu.

85 Z orzeczenia sędziego śledczego z dnia 5 października 2018 r. wynika bowiem, że wiedział on o istnieniu adwokata wyznaczonego przez skarżącego, skoro twierdzi, iż doręczył mu zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa sporządzone w dniu 6 marca 2018 r. W tych okolicznościach Rada, do której należy – w razie zakwestionowania – wykazanie zasadności powodów wysuniętych przeciwko konkretnej osobie (zob. podobnie wyrok z dnia 26 września 2019 r., Klymenko/Rada, C-11/18 P, niepublikowany, EU:C:2019:786, pkt 38 i przytoczone tam orzecznictwo) nie dopełniła obowiązku upewnienia się, że prawa skarżącego do obrony były przestrzegane w ramach postępowania nr 521.

86 Po trzecie z akt sprawy nie wynika, z jednej strony, na jakich informacjach oparł się sędzia śledczy, uznając, że nazwisko skarżącego było umieszczone wykazie osób poszukiwanych przez Interpol, oraz, z drugiej strony, z jakich powodów Rada zadowoliła się samymi twierdzeniami BPG i sędziego śledczego, mimo wszystkich dokumentów przekazanych przez skarżącego, wykazujących, że jego nazwisko nie figurowało w wykazie osób poszukiwanych przez Interpol.

87 Ten ostatni aspekt nie jest zresztą bez znaczenia w ramach oceny poszanowania praw skarżącego do obrony i do skutecznej ochrony sądowej w świetle art. 297-4 kodeksu postępowania karnego, zgodnie z którym fakt figurowania w wykazie osób poszukiwanych przez Interpol jest jedną z dwóch przesłanek, których spełnienie prokurator powinien wykazać, gdy występuje z wnioskiem o zezwolenie na prowadzenie postępowania in absentia.

88 W tej kwestii należy zauważyć, że w orzeczeniu z dnia 5 października 2018 r. sędzia śledczy wspomina o obu tych przesłankach, nie wypowiadając się jednak wyraźnie w przedmiocie tej, która wiąże się z umieszczeniem nazwiska danej osoby w wykazie. Jeżeli chodzi o BPG, należy stwierdzić, że w piśmie z dnia 22 stycznia 2019 r. biuro to ogranicza się do wskazania, że w dniu 5 czerwca 2014 r. nazwisko skarżącego zostało umieszczone w międzynarodowym wykazie osób poszukiwanych i że odnośne informacje zostały zarejestrowane w aktach sekretariatu generalnego Interpolu, lecz następnie zostały zablokowane do czasu zbadania skargi wskutek zastrzeżeń podniesionych przez skarżącego.

89 Po czwarte, jeżeli chodzi o prawo skarżącego do rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie, to z pism BPG nie wynika, z jakiego powodu – zważywszy długotrwałą nieobecność skarżącego na terytorium Ukrainy, o której organy ukraińskie były poinformowane – wniosek o zezwolenie na prowadzenie postępowania in absentia został złożony do sędziego śledczego dopiero w dniu 9 lipca 2018 r., to jest ponad cztery lata po wszczęciu postępowania przygotowawczego.

90 Należy również stwierdzić, że pełna wersja orzeczenia o zezwoleniu na prowadzenie postępowania in absentia została przez BPG przedstawiona w odpowiedzi na pytanie Rady z dnia 18 stycznia 2019 r. oraz że aż do chwili przyjęcia zaskarżonych aktów Rada ani nie została poinformowana przez organy ukraińskie o stanie postępowania nr 521w świetle wspomnianego orzeczenia o zezwoleniu na prowadzenie postępowania in absentia, ani nie zażądała od nich informacji w tej kwestii z własnej

inicjatywy. Zresztą w piśmie z dnia 22 stycznia 2019 r. BPG ograniczyło się do wskazania, że akt oskarżenia przeciwko skarżącemu zostanie skierowany do sądu, gdy tylko obrona zaznajomi się elementami toczącego się postępowania karnego.

91 Jeżeli chodzi o argument wywodzony przez Radę z istnienia innych orzeczeń sądowych zapadłych wobec skarżącego (zob. pkt 53 powyżej), należy zauważyć, jak to już uczyniono w sprawie zakończonej wyrokiem z dnia 11 lipca 2019 r., Klymenko/Rada, (T-274/18, EU:T:2019:509, pkt 81), że orzeczenia te wpisują się w ramy postępowań karnych, które uzasadniały umieszczenie i pozostawienie nazwiska skarżącego w wykazie, i są w stosunku do nich jedynie incydentalne, ponieważ mają charakter bądź zabezpieczający, bądź proceduralny.

92 Tymczasem takie orzeczenia, które mogą służyć co najwyżej wykazaniu istnienia wystarczająco solidnej podstawy faktycznej, to jest faktu, że zgodnie z kryterium umieszczenia w wykazie wobec skarżącego toczyło się postępowanie karne dotyczące w szczególności przestępstwa sprzeniewierzenia środków publicznych lub mienia publicznego należących do państwa ukraińskiego, z natury rzeczy nie mogą same w sobie dowodzić, że decyzja ukraińskiego organu wymiaru sprawiedliwości wszczęciu i prowadzeniu wspomnianego postępowania karnego, na której opiera się zasadniczo utrzymanie środków ograniczających wobec skarżącego, została podjęta z poszanowaniem praw skarżącego do obrony i do skutecznej ochrony sądowej.

93 Ponadto, jeśli chodzi o okoliczność, że skarżący miał przyznać, iż w dniu 21 kwietnia 2017 r. miał dostęp do akt, którymi dysponuje BPG, w dotyczącym go zakresie, należy stwierdzić, że jest to warunek konieczny, ale z pewnością niewystarczający, by uznać, że były przestrzegane prawa skarżącego do obrony i do skutecznej ochrony sądowej (zob. podobnie wyrok z dnia 11 lipca 2019 r. Klymenko/Rada, T-274/18, EU:T:2019:509, pkt 88).

94 W każdym razie Rada nie wskazuje żadnego dokumentu z akt postępowania, które doprowadziło do przyjęcia zaskarżonych aktów, z którego wynikałoby, że zbadała przywoływane przez nią w sposób ogólny orzeczenia sądów ukraińskich oraz że mogła z nich wywieść, iż prawa procesowe skarżącego były przestrzegane w swej istocie.

95 Rada nawet zresztą nie wyjaśnia, w jaki sposób istnienie tych orzeczeń sądowych pozwala uznać, że ochrona rozpatrywanych praw została zapewniona, mimo że – jak podniósł skarżący w szczególności w pismach do Rady – postępowanie nr 521, które zostało wszczęte w kwietniu 2014 r. i dotyczyło czynów, które miał popełnić w latach 2011–2014, znajdowało się jeszcze na etapie postępowania przygotowawczego i nie zostało przekazane do sądu ukraińskiego w odniesieniu do istoty sprawy, lecz co najwyżej wyłącznie co do kwestii proceduralnych.

96 Tymczasem art. 47 ust. 2 karty, będący parametrem, w świetle którego Rada ocenia poszanowanie prawa do skutecznej ochrony sądowej, przewiduje, że każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy (zob. podobnie wyrok z dnia 11 lipca 2019 r. Klymenko/Rada, T-274/18, EU:T:2019:509, pkt 84 i przytoczone tam orzecznictwo).

97 W zakresie, w jakim karta zawiera prawa, które odpowiadają prawom zagwarantowanym w EKPC, takim jak prawa przewidziane w art. 6, ich znaczenie i zakres są zgodnie z art. 52 ust. 3 karty takie same jak praw przyznanych przez EKPC.

98 W tej kwestii należy przypomnieć, że Europejski Trybunał Praw Człowieka, dokonując wykładni art. 6 EKPC, zauważył, po pierwsze, że celem zasady rozsądnego terminu jest przede wszystkim ochrona osoby oskarżonej przed przewlekłością postępowania i uniknięcie sytuacji, w której pozostawałaby ona w niepewności co do swojego losu, jak również sytuacji zwłoki, która mogłaby zagrażać skuteczności oraz wiarygodności wymiaru sprawiedliwości (zob. ETPC, 7 lipca 2015 r., Rutkowski i in. przeciwko Polsce, CE:ECHR:2015:0707JUD007228710, pkt 126 i przytoczone tam orzecznictwo). Po drugie

Europejski Trybunał Praw Człowieka uznał, że można stwierdzić naruszenie tej zasady w szczególności wtedy, gdy etap postępowania przygotowawczego w ramach postępowania karnego charakteryzował się pewną liczbą etapów bezczynności, które można przypisać organom właściwym w zakresie tego postępowania (zob. podobnie ETPC, 6 stycznia 2004 r., Rouille przeciwko Francji, CE:ECHR:2004:0106JUD005026899, pkt 29–31; 27 września 2007 r., Reiner i in. przeciwko Rumunii, CE:ECHR:2007:0927JUD000150502, pkt 57–59; 12 stycznia 2012 r., Borisenko przeciwko Ukrainie, CE:ECHR:2012:0112JUD002572502, pkt 58–62).

99 Ponadto z orzecznictwa wynika, że w przypadku gdy osoba jest od wielu lat objęta środkami ograniczającymi w związku z istnieniem, zasadniczo, tego samego postępowania karnego prowadzonego przez BPG, Rada ma obowiązek dogłębnego zbadania kwestii ewentualnego naruszenia praw podstawowych tej osoby przez organy ukraińskie (zob. podobnie wyrok z dnia 30 stycznia 2019 r., Stavytskyi/Rada, T-290/17, EU:T:2019:37, pkt 132).

100 W związku z tym w niniejszej sprawie Rada powinna była przynajmniej wskazać powody, dla których pomimo argumentu skarżącego przytoczonego w pkt 95 powyżej mogła uznać, że jego prawo do skutecznej ochrony sądowej przed ukraińskim organem wymiaru sprawiedliwości, które jest w oczywisty sposób prawem podstawowym, było przestrzegane w odniesieniu do kwestii rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie. (zob. podobnie wyrok z dnia 11 lipca 2019 r. Klymenko/Rada, T-274/18, EU:T:2019:509, pkt 87).

101 Nie można zatem uznać, w świetle dokumentów z akt sprawy, że materiał dowodowy, którym dysponowała Rada w chwili przyjęcia zaskarżonych aktów, umożliwił jej zweryfikowanie, czy decyzja ukraińskiego wymiaru sprawiedliwości została podjęta z poszanowaniem praw skarżącego do skutecznej ochrony sądowej i do rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie.

102 Ponadto w tym względzie należy również zauważyć, że orzecznictwa, zgodnie z którym w przypadku przyjęcia decyzji o zamrożeniu środków finansowych takiej jak ta, która dotyczy skarżącego, zadaniem Rady lub sądu Unii jest zweryfikowanie zasadności nie dochodzeń, które toczą się wobec osoby objętej tymi środkami na Ukrainie, lecz wyłącznie decyzji o zamrożeniu środków finansowych w świetle dokumentu lub dokumentów, na których decyzja ta została oparta, nie można rozumieć w ten sposób, że Rada nie ma obowiązku zweryfikowania, czy decyzja państwa trzeciego, na której zamierza oprzeć przyjęcie środków ograniczających, została podjęta z poszanowaniem prawa do obrony i prawa do skutecznej ochrony sądowej (zob. podobnie wyrok z dnia 11 lipca 2019 r. Klymenko/Rada, T-274/18, EU:T:2019:509, pkt 90 i przytoczone tam orzecznictwo).

103 W świetle ogółu powyższych rozważań nie zostało wykazane, iż przed przyjęciem zaskarżonych aktów Rada upewniła się co do przestrzegania przez ukraiński wymiar sprawiedliwości praw skarżącego do obrony i do skutecznej ochrony sądowej w trakcie postępowań karnych, na których się oparła. Wynika stąd, że podejmując decyzję o pozostawieniu nazwiska skarżącego w wykazie, Rada dopuściła się błędu w ocenie.

104 W tych okolicznościach należy stwierdzić nieważność zaskarżonych aktów w zakresie, w jakim dotyczą one skarżącego, bez konieczności badania pozostałych podniesionych przez niego zarzutów i argumentów.

105 Jeżeli chodzi o żądanie przedstawione przez Radę tytułem ewentualnym (zob. pkt 43 tiret trzecie powyżej), mające na celu utrzymanie skutków decyzji 2019/354 aż do upływu terminu przewidzianego na wniesienie odwołania, a w przypadku wniesienia odwołania – do wydania orzeczenia w jego przedmiocie, wystarczy wskazać, że decyzja 2019/354 wywierała skutki tylko do dnia 6 marca 2020 r. W konsekwencji stwierdzenie nieważności tej decyzji niniejszym wyrokiem nie ma wpływu na okres po tym dniu, a zatem nie jest koniecznie orzekanie w kwestii utrzymania skutków tej decyzji (zob. wyrok z dnia 11 lipca 2019 r. Klymenko/Rada, T-274/18, EU:T:2019:509, pkt 93 i przytoczone tam orzecznictwo).

**W przedmiocie kosztów**

106 Zgodnie z art. 134 § 1 regulaminu postępowania kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Rada przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami postępowania, zgodnie z żądaniami skarżącego.

Z powyższych względów

SĄD (piąta izba)

orzeka, co następuje:

1) **Stwierdza się nieważność decyzji Rady (WPZiB) 2019/354 z dnia 4 marca 2019 r. zmieniającej decyzję 2014/119/WPZiB w sprawie środków ograniczających skierowanych przeciwko niektórym osobom, podmiotom i organom w związku z sytuacją na Ukrainie i rozporządzenia wykonawczego Rady (UE) 2019/352 z dnia 4 marca 2019 r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (UE) nr 208/2014 w sprawie środków ograniczających skierowanych przeciwko niektórym osobom, podmiotom i organom w związku z sytuacją na Ukrainie w zakresie, w jakim nazwisko Oleksandra Viktorovycha Klymenki zostało pozostawione w wykazie osób, podmiotów i organów, do których mają zastosowanie te środki ograniczające.**

2) **Rada Unii Europejskiej zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Spielmann Spineanu-Matei Mastroianni

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 25 czerwca 2020 r.

Podpisy